טיפי דמים למטה. כלומר קטנים: **למעלה.** גדולים: **כגרים מלמטה.** (א) בפחות מכגרים ותלינן: **נמצא עליה כגרים ועוד.** דהלכתא כרב חסדא דמיקל: **כיון דבעלמא.** היכא דליכא ועוד תליא כגרים במאכולת השתא נמי תליא הא גרים במאכולת אחרינא: **נתעסקה בכגרים.** דס לפור או קילור: **אבל הכא דנתעסקה תליא.** כגרים בדס לפור ועוד דס מאכולת הוה: **מאי למימרא.** הא אפילו תליא כגרים בלפור אכתי פש ליה גרים ועוד: **מהו דתימא שקול כגרים דס לפור ושדי בי מצעי: נמצא עליה מין אחד.** מדבר הדומה לכתם כגון קילור או שרף ואחר כך מצאה על חלוקה כתם אפי' אין מראיתו דומה לאותו המין תולה בו: **נתעסקה שאני.** דכיון דנתעסקה במין אדום היכי תלינן ביה כתם שחור אבל נמצא עליה מין אדום תולה בה כתם שחור דאמרינן כי היכי דיתמן (ג) עליה הא אי מין בדלא ידעה הכי נמי הוה עלה מינא אחרינא ולא ידעה: **לא נהקל על דברי תורה.** הא דגזור רבנן בכתמים להחמיר על ד"ת שלא להקל בנדה גמורה ומיהו כתמים עצמן דרבנן ואזלינן בהן לקולא ותלינן בכל מידי: **כפס ארוך מצטרף.** לכגרים ועוד: **משוך כל דהו טמא.** דכיון דאמר משוך מגופה אתי ובמשיכה תליא טעמא אפילו בכחרדל טמא: **נעולם.** אפי' לרבי אליעזר בעי לירוף: **וכי אמר רבי אליעזר.** משוך ולאי מגופה אתא: **בעד.** שבודקת בו: **אבל בכתם.** שעל חלוקה כגרים ועוד בעינן:

הדרן עלך הרואה כתם

היו בה טיפי דמים למטה וטיפי דמים למעלה תלינן בעליון עד בגרים. פ"ה למטה קטנים למעלה גדולים תלינן בעליון הגדול בדס מאכולת עד כגרים מאי לאו עד כגרים כלמטה (ב) בפחות מכגרים לא כלמעלה ביותר מכגרים וזהו תימה אמאי נקט למעלה ולמטה הוה ליה למנקט גדולים וקטנים ועוד היכי משמע ליה כלמטה מאי אולמיה ממתניתין ועוד דלא הוה ליה למנקט כלמעלה וכלמטה דהוה ליה למימר כפחות מכגרים ויותר מכגרים ליפנא דנקט עד הכא ונראה לי דה"פ למטה למטה מן החגור למעלה למעלה מן החגור תולה בעליון אותו שלמטה נתלה בעליון (ד) דשמא כמו שעליון מעלמא אתי תחתון נמי מעלמא אתי (ג) ועוד כגרים נתלה בו וקאמר מאי לאו כגרים למטה דעד כגרים דקתני מיירי שהתחתון עד כגרים תולה בעליון שממקום שבא העליון בא התחתון מכלל דאי לאו עליון מטמיין ליה ולא תלינן בדס מאכולת אלמא כגרים כיותר מכגרים ומשני לא כגרים ולמעלה כלומר תולה תחתון בעליון כשהעליון עד כגרים ומלמעלה למטה קחשיב כשהעליון ג' גריסין או שני גריסין עד כגרים שאז אין אנו תולין עליון בדס מאכולת אלא מעלמא אתי אז נתלה בו התחתון ומיירי כשהתחתון יותר מכגרים אבל אם היה העליון כגרים אז לא יהיה התחתון טהור שאין רגלים לדבר דאתא דס בה מעלמא שהרי העליון יש לתלותו בדס מאכולת:

נתעסקה בכגרים ומצאה עליה כגרים ועוד. אור"י הוא הדין נתעסקה בפחות מכגרים ונמצא עליה כגרים ועוד דבכלל בעיא זו דאין לומר דבהא פשיטא ליה דאינה תולה אפי' לרבי יאי דא"כ כי פשיט לקמן מאי לאו בכה"ג לוקמה בשנתעסקה בפחות מכגרים דפשיטא ליה דאינה תולה אלא ודאי בכל ענין בעי: **נמצא** עליה מין אחד. פ"ה מדבר הדומה לכתם כגון שרף או קילור דהא ודאי מעלמא אתא תולה בו כמה מיני כתמים ואינה מכרת אם דס היא ור"י מפרש נמצא שמצאה מין אחד למעלה מן החגור תולה בו כמה מיניס שלמטה מן החגור משום שכמו שהעליון ודאי מעלמא אתא כך נאמר בתחתון דמעלמא אתא:

הדרן עלך הרואה כתם

א) היו עליה טיפי דמים למטה וטיפי דמים למעלה תולה ב) בעליון עד כגרים מאי לאו כגרים מלמטה לא כגרים מלמעלה איתמר נמצא עליה כגרים ועוד ואותו עוד רצופה בו מאכולת ר' חנינא אומר טמאה ר' יאי אומר ג) טהורה רבי חנינא אומר טמאה כי תליא בכגרים בכגרים ועוד לא תליא רבי יאי אומר טהורה הני מילי היכא דלא רצופה בו מאכולת אבל היכא דרצופה בו מאכולת מוכחא מילתא דהאי ועוד דם מאכולת הוא פש ליה כגרים כיון דבעלמא תליא הכא נמי תליא בעי רבי ירמיה נתעסקה בכגרים ונמצא עליה בכגרים ועוד מהו תבעי לר' חנינא תבעי לר' יאי תבעי לר' חנינא עד כאן לא קאמר ר' חנינא התם טמאה אלא דלא נתעסקה אבל הכא דנתעסקה ד) תליא או דלמא אפילו לרבי יאי דאמר טהורה הני מילי היכא דרצופה בו מאכולת אבל היכא דאין רצופה בו מאכולת לא תליא תא שמע ה) נתעסקה באדום אין תולה בה שחור במועט אין תולה בו מרובה היכי דמי לאו כי האי גוונא לא ו) כגון דנתעסקה בכגרים ונמצא עליה שני גריסין ועוד אי הכי מאי למימרא מהו דתימא שקול כגרים צפור שדי בי מצעי זיל הכא ליכא שיעורא זיל הכא ליכא שיעורא קמ"ל אמר רבא נמצא עליה מין אחד תולה בו כמה מינין מיתיבי נתעסקה באדום אין תולה בו שחור נתעסקה שאני איכא דאמרי אמר רבא נתעסקה במין אחד תולה בו כמה מינין מיתיבי נתעסקה באדום אין תולה בו שחור כי קאמר רבא ז) דאתעסקה בתרנגולת דאית בה כמה מיני דמא: מעשה באשה [וכו']: והתניא לא אמרו חכמים את הדבר להקל אלא להחמיר אמר רבינא לא להקל על דברי תורה אלא להחמיר על דברי תורה ח) וכתמים עצמן דרבנן: עד שהוא נתון: איבעיא להו מי פליגי רבנן עליה דר"א ברבי צדוק או לא תא שמע ט) כתם ארוך מצטרף י) טפין טפין אין מצטרפין מני אי רבי אליעזר בר' צדוק למה לי צירוף האמר משוך כל שהוא טמא אלא לאו רבנן שמע מינה פליגי לא לעולם ר' אליעזר ברבי צדוק וכי אמר רבי אליעזר ברבי צדוק בעד אבל בכתם לא ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר ברבי צדוק יא) הלכה מכלל דפליגי שמע מינה:

הדרן עלך הרואה כתם

מסורת הש"ס

א) ס"ל עליון, ב) [בפת קו: וכ"ן], ג) בס"ל: דיתמן, ד) גי' מהרי"מ דאמרי' כמו וכו',

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כגרים מלמטה כפחות: (ב) תוס' ד"ה היו וכו' כלמטה כפחות מכגרי' לא כלמעלה כיותר מכגרים: (ג) בא"ד מעלמא אתי ועד כגרים כו' כגרים מלמטה דעד כו' כיומר מכגרים ומשני לא כגרים מלמעלה:

תוס' הרא"ש

טיפי דמים למטה. פרש"י טיפין קטנים ולמעלה היינו טיפין גדולים ופריך מאי לאו כגרים כלמטה אלמא עד ולא עד בכלל. ולא נהירא פי' שפי' טיפי למעלה גדולים (טיפה) ולמטה קטנים. ותו מאי אולמא הך ברייתא ממתני' דקתני עד כמה היא תולה עד כגרים ופליגי באי עד ועד בכלל או לא ומפרש ר"ת טיפי דמים למטה מן החגור וטיפי דמים למעלה מן החגור תולה התחתון בעליון עד כגרים כלומר כמו שבא העליון ממקום אחר ולא מגופה כך אנו תולין שבא התחתון ממקום אחר: מאי לאו כגרים דלמטה. ה"ג בספרים ישנים וה"פ מאי לאו שיתלו הגרים שהוא למטה בכתם העליון לומר שבא מעלמא א"כ אי לאו עליון ה"א כגרים שהוא למטה מגופה אתאי אלמא עד ולא עד בכלל ומשני כגרים דלמעלה. כלומר הכתם התחתון יתלו בעליון לומר מעלמא אתאי עד כגרים אם העליון הוא גדול כג' גריסין או ב' גריסין עד כגרים אבל אם כתם העליון אינו אלא כגרים אימור דם מאכולת הוא ולא תלינן כתם התחתון שהוא גדול יותר מכגרים העליון. והכי מוכח בתוספתא דקתני היו עליה שני כתמים אחד למעלה ואחד למטה אע"פ שהתחתון גדול והעליון קטן תולין התחתון עד כגרים שאני אומר ממקום שבא העליון בא התחתון: היו עליה כגרים ועוד. ובאותו ועוד רצופה בו מאכולת. נראה לי דהה"נ אם היו עליה כשני גריסין לר' יאי טהורה כיון דכי

עין משפט נר מצוה

כח א (מיי' פ"ט מהל' מטמאי בגדים) סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קנ סעי' יח:

כט ב מיי' שם הל' כג סמג שם טוש"ע שם סעי' כמ:

ל ג מיי' שם הל' כו טוש"ע שם סעי' כו:

לא ד מיי' שם הל' כז טוש"ע שם סעי' כג:

לב ה מיי' שם הל' כו טוש"ע שם סעי' כו:

לג ו מיי' שם הל' כז טוש"ע שם סעי' כד:

לד ז מיי' שם הל"ב טוש"ע שם סעי' ח:

לה ח מיי' שם הל"ו טוש"ע שם סעי' ה:

לו ט מיי' שם הל"ז טוש"ע שם סעי' מ:

תוס' הרא"ש (המשך)

מדלת כגרים של מאכולת לא נשאר בו גריס ועוד והא דנקט כגרים ועוד לרבותא דר' חנינא נקט' דאפי' בהכי מטמאה: **נתעסקה** בכגרים ונמצא עליה בכגרים ועוד. נ"ל דהה"נ אם נמצא עליה כשני גריסין מיבעיא ליה אי מטמא לה והא דנקט כגרים ועוד משום דאפי' בכה"ג מספקא ליה דילמא טמאה וה"ה דהוה מצי למיבעי נתעסקה בפחות מכגריס ונמצא עליו כגריס ועוד דאי בהא פשיטא ליה שאינה תולה א"כ לקמן לוקי כה"ג נתעסקה במועט אין תולה בו מרובה. נמצא עליה מין אחד תולה בו מינין הרבה. וכגון שאותו המין אין לספק בכתם כגון שהוא למעלה מן החגור: ת"ש כתם ארוך מצטרף. לפי מה שרוצה לפשוט מכאן דפליגי לא משמע ליה שיהא שום חילוק בין כתם לעד. ולר' אליעזר בן צדוק משוך כל שהוא טמא אפי' על חלוקה או על גבי הסדין. ולכאורה דשמעתין משמע דכי מסיק דפליגי רבנן עליה מההיא דשמואל היינו כדבעינן למימר השתא וזו הוא חומרא גדולה אם נטמא כתם משוך בכל שהוא דהא פסקינן הילכתא כר' אליעזר ונראה לפרש דהך שינוייא דשני כי קאמר ר' אליעזר בר צדוק בעד אבל בכתם לא קיימא אף לפי המסקנא וכן משמע לשון התוספתא דקתני משוך טמא מפני דם הקינוח: סליק **פרק הרואה כתם** כתם בס"ד

האשה. מאי שנא עומדת דאמר הדור מי רגלים למקור ואייתי דם. פרש"י ברים פירקין דלעיל דאייתי דדחיק לה עלמא דמעומד השתיה ולא יכלה לעצור הדור מי רגלים למקור ואייתי דם יושבת נמי ליתא הדור מי רגלים למקור דס"ד השתא בשותתת דהשתא נמי דחיק לה עלמא ומשני במזנקת מקלחת כיון דנפיק כי אורחיה לא דחיק לה ולא הדור מי רגלים למקור (ג) דאין דרך לדס מקור לצאת עס מי רגלים אבל שותתת אייתי דמוקמה אנפשה איכא למימר הדור כאילו עומדת אבל עומדת אי אפשר לה לזנק ופריך מזנקת נמי נהי דלא הדור למקור מיהו מאן ליתא לן דבהדי מי רגלים אתא דיתא ודאי לאו ממקור הוא דאתא כיון דאתו בהדי מי רגלים אלא ממקוס מי רגלים באו ומכה יש בה דלמא בתר דתמו מיא אתא דס ממקור ולא ממי רגלים ע"כ לשון רש"י וקשה על מה שפי' דעומדת אי אפשר לה לזנק א"כ אמאי נקט כלל עומדת לא ליתני אלא יושבת וליפלוג בין מזנקת לשותתת ויש לישב פ"ה דנקט עומדת משום דפסיקא ליה דלעולם שותתת היא אי נמי משום ר' יוסי נקט לה דאפי' בעומדת שאין רחמה נפתח מטהר ועוד יש לומר דעומדת שפיר אפשר לה לזנק והמקשה היה סבור דמתניתין איירי בכל ענין בין בשתיתה בין בזנוק ולהכי פריך מאי שנא עומדת דטמאה משום חדא ריעותא דאין רחמה נפתח אע"ג דמזנקת יושבת נמי תהא טמאה היכא דשותתת כיון דאיכא חדא לריעותא ומשני כולה מתניתין מיירי במזנקת ותדתי לטיבותא בענין הילכך עומדת אע"ג דמזנקת טמאה דאין רחמה נפתח ויושבת נמי אי שותתת טמאה והא דלא מפליג ביושבת לטמא היכא דלא זינקה דניחא ליה טפי לאשמועינן דעומדת טמאה אע"ג דזינקה: **דילמא** בתר דתמו מיא אתו דם. אין לפרש שאחר שכלו מימי רגליה אתא דמה כי אורחיה מן המקור דא"כ בשעה שמזנקת נמי לפרוך דילמא אתא דם מן המקור כי אורחיה כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזיא קודם שהתחילה לעשות צרכיה אלא אחרי כן האי דם לאו ממילא אתא כ"א ע"י מי רגלים שחזרו למקור והביאו הדם עמהם והכי פריך אפי' מזנקת דילמא בתר דפסקה מלזנק בעידנא דסימי מיא שאינן באין עוד בגבורה אלא שותתין הדור למקור ואייתו דם: **וכן** אורי ליה ר' אבא לקולא הלכה כר' יוסי. וי"מ לקלא שם גברא הוא משום דקשיא להו אמאי איצטריך ליה למימר לקולא ממילא ידענן דר' יוסי הוא דמיקל. ונ"ל לפרש לקולא בכל מקום שהוא מיקל דלא תימא דוקא בסיפא דאיכא ספק ספיקא אלא אפי' ברישא דחדא ספיקא אורי כותיה: **מדלא** קתני ר"מ ור' יוסי מטהרין. ותימה אי מטמא א"כ ליתני בסיפא ר"מ ור"ש מטמאין. וי"ל משום דר"ש מטמא אפי' באשה יושבת כדאמרינן בסמוך: **תניא** כוותיה דרר' יוחנן איש ואשה וכו'. הקשה ר' מאיר דילמא הכא ביושבין איירי ובהא מודי ר"ל דר"מ מטהר וכ"ת אי ביושבים מאי אירייא איש ואשה דהוי ספק ספיקא אפי'

א א מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל"ז סמג לאוין קיט טוש"ע יו"ד סי' קצא סעי' ו ועי"ש בהגה"ה: **ב** ב ג שם בהג"ה: **ג** ד מיי' פ"ט מה הל' כט ועי"ש סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קצ סעיף מא: **ד** ה מיי' שם הל' לב ועי"ש טוש"ע שם סעיף מט: **ה** ו ז מיי' שם הל"ז ועי"ש טוש"ע שם סעיף י:

תוס' הרא"ש

האשה. במזנקת. פרש"י אבל עומדת אי אפשר לה לזנק וקשה לפירושו דא"כ ליפלוג בישבת בין מזנקת לשותתת דהוי רבותא טפי לאשמועינן דאפי' יושבת טמאה בשותתת. וי"ל דעומדת פסיק ליה דאין צריך לפרש בשותתת משום דכל עומדת שותתת א"נ לרבותא דר' יוסי נקטיה דאפי' בעומדת ושותתת מטהר. מיהו נראה לפרש דעומדת אפשר לה לזנק וה"פ דסוגיא דשמעתין יושבת נמי נימא מי רגלים הדור למקור ואייתו דם. דס"ד דמתניתין איירי בכל ענין בין במזנקת בין בשותתת הילכך פריך כי היכי דעומדת טמאה בחדא לריעותא במה שאין נפתח שיוכלו ממימי רגליה לצאת בהדיא אלא נעצרין שם ואיכא למימר דהדור למקור ואייתי דם. אע"ג דאיכא חדא לטיבותא דמזנקת יושבת נמי תהא טמאה היכא דשותתת כיון דאיכא חדא לריעותא ומשני כולה מתניתין מיירי במזנקת ותדתי לטיבותא בענין הילכך עומדת אע"ג דמזנקת טמאה דאין רחמה נפתח ויושבת נמי אי שותתת טמאה והא דלא מפליג ביושבת לטמא היכא דלא זינקה דניחא ליה טפי לאשמועינן דעומדת טמאה אע"ג דזינקה: **דילמא** בתר דתמו מיא אתו דם. אין לפרש שאחר שכלו מימי רגליה אתא דמה כי אורחיה מן המקור דא"כ בשעה שמזנקת נמי לפרוך דילמא אתא דם מן המקור כי אורחיה כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזיא קודם עשיית צרכיה או אחר כך אם כן הדס נאו ממילא אתא דאתא כיון דאתו בהדי מי רגליה אלא ממקוס מי רגליה ומכה יש בה דלמא בתר דתמו מיא אתא דס ממקור ולא ממי רגליה ע"כ לשון רש"י וקשה על מה שפי' דעומדת אי אפשר לה לזנק א"כ אמאי נקט כלל עומדת לא ליתני אלא יושבת וליפלוג בין מזנקת לשותתת ויש לישב פ"ה דנקט עומדת משום דפסיקא ליה דלעולם שותתת היא אי נמי משום ר' יוסי נקט לה דאפי' בעומדת שאין רחמה נפתח מטהר ועוד יש לומר דעומדת שפיר אפשר לה לזנק והמקשה היה סבור דמתניתין איירי בכל ענין בין בשתיתה בין בזנוק ולהכי פריך מאי שנא עומדת דטמאה משום חדא ריעותא דאין רחמה נפתח אע"ג דמזנקת יושבת נמי תהא טמאה היכא דשותתת ומשני דכולה איירי דווקא במזנקת והא דלא מפליג ביושבת וליתני דטמאה בשותתת משום דבעי לאשמועינן דעומדת טמאה היא אפי' מזנקת ועוד י"ל דהמקשה סבר דאיירי מתני' בשותתת דבמזנקת אפי' עומדת טהורה דליכא למימר הדור הואיל ומזנקת ולהכי פריך יושבת כיון דשותתת ואיכא חדא לריעותא ומשני דאיירי במזנקת ואפילו הכי עומדת טמאה דאיכא למימר הדור כו' ובענין תרתי לטיבותא:

דלמא בתר דתמו מיא. פירוש אפילו במזנקת דלמא בתר שהיתה מלזנק ושותתת הדור למקור ואתי דס אבל על פי' הקונטרס דפי' דלאחר שכלו מי רגליה אתא דס כי אורחא קשה דאם כן בשעה שמזנקת נמי לפרוך דילמא בא דס כדרכו כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזאי קודם עשיית צרכיה או אחר כך אם כן הדס נאו ממילא אתא דאתא על ידי מי רגליה שחזרו למקור ואתא דס ושמא בשעת זינוק אי אפשר לדס נבא כדרכו שמחמת הזינוק נסתם המעיין של דס: **וכן** אורי ליה רבי אבא לקלא. נראה דקלא שם חכם אבל ל"ג לקולא דמה לו להזכירו:

מדלא קאמר ר' מאיר ור' יוסי מטהרין. וא"ת אדרבה מדלא קאמר רבי מאיר ורבי שמעון מטמאין שמע מינה שרבי מאיר מטהר וי"ל דלא הוה מצי למיתני הכי דהא מסיק לחזקת דמיס מן האשה ומהא מסיק לקמן דר' שמעון מטמא אפילו באים ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת:

תוס' הרא"ש

האשה. מאס עומדת. מפרש בגמרא: **לריכין.** מי רגליס: **ר' יוסי מטהר.** דהא אפי' באשה גרידתא מטהר דליכא אלא חד ספק ספק בא מן המקור ספק בא ממקוס מי רגליס וכ"ס הכא דדלמא מאיס אתו. ובגמרא פרכינן השתא בחד ספק מטהר בתרי ספקי מיבעיא: **גמ' מזנקת.** מקלחת דכיון דנפק בקילוח כי אורחא לא דחיקא ולא הדור מי רגליס למקור ואין דרך דס מקור לצאת עס מי רגליס אבל שותתת אייתי דאשה אנפשה איכא למימר הוא ואיכא למימר הדור כאילו עומדת אבל עומדת אי אפשר לה לזנק: **מזנקת.** (ה) נהי נמי דלא הדור למקור מיהו מאן ליתא לן דבהדי מי רגליס אתא דיתא ודאי לאו ממקור הוא מדאתא בהדי מי רגליס אלא ממקוס מי רגליס (ג) ומכה יש בה: **דלמא בתר דתמו מיא אתא דס.** ממקור ולא מחמת מי רגליס: **וכן אורי ליה לקלא.** שם אדס שהולך לדבר: **איש ואשה עומדין מאי אמר בה ר' מאיר.** דמטמא באשה עומדת הכא איכא ספק ספקא להקל דלמא מאיס אתי ואפילו אס תמלי לומר דמיגה אתא דלמא לא הדור מי רגליס למקור וממקוס מכה בא: **היא היא.** כי היכי דמטמא ר' מאיר באשה לחודה הכי נמי מטמא באיס ואשה עומדין: **בחד ספקא מיבעיא.** ולמה ליה לפלוגי ר"מ בריסא לאשמועינן בסיפא ר"מ מטמא דלישתמעו תרוייהו: **דיעבד.** כגון שנתעסקה בטהרות אבל לכתחלה אומרין לה אל תתעסקי: **קמ"ל.** ממשנה יתירתא דלא אצטריך לאפי' לכתחלה קאמר: **אשה.** לחודה יושבת ועושה צרכיה ומצא דס בספק: **מה לי א"ר שמעון.** מי אמרי כי א"ר שמעון בעומדת דכיון דעומדת אפי' איכא איס בהדה מטמא דכיון דאמר ר"ש חזקת דמיס מן האשה אין כאן ספק ספקא אבל יושבת ודאי ממקוס מי רגליס ותולה במכה: **איש ואשה יושבין מה לי אמר ר"ש.** מי אמרי כי אמר מתני' בעומדין ואלימא ליה עומדת דאפי' בתרי ספקי מיבעיא ובריתא נמי דמטמא ר"ש ביושבת משום דליכא איס בהדה אבל הכא דתרתי לקולא יושבת ואיס בהדה נא: **ס"ש.** מדקתני חזקה אלמא נא מספקא דס באיס כלל: **מתני' השאילה חלוקה לנדרים או לנדה.** ואחר כך לבעלה היא ומצאה עליה כתם: **הרי זו טולה בה.** וטהורה דכיון דנדה היא נא מקלקלה לה מידי ונכרית נמי טמאה ותליא בה. אבל ישראלית טהורה ששאלה חלוק מחבירתה טהורה ואחר כך לבעלה חבירתה שהיתן טמאות כדקתני שנא נשים כו' דכיון דאי תליא בה מקלקלה לה מאי חזית דמקלקלה לה להך טפי מהך: **של אבן.** שאינו מקבל טומאה. וספסל דרישא בשל עץ דראוי ליטמא במושב הזב והנדה: **אין מקבל כתמים.** כלומר נא גזרו על כתמים. טעמא דרבי נחמיה מפרש בגמרא [ס:]: **גמ'** אמר רב בנברית דהא מסיק לחזקת דמיס מן האשה ומהא מסיק לקמן דר' שמעון מטמא אפילו באים ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת:

מסורת הש"ס

(ה) [נעיל יד: מז:], (ג) [נכרות ס. וש"נ], (ג) [נעיל נח.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מזנקת נמי נהי דלא כל"ל: (ב) בא"ד מי רגליס באו ומכה: (ג) תוס' ד"ה האשה וכו' למקור ואין לך:

מוסף רש"י

האשה שהיא עושה צרכיה. מטילה מים (לעיל יד:). **אם עומדת טמאה.** דכיון דדמוקה היא, הדור מי רגליס למקור ואייתי דס, **ואם יושבת טהורה.** דממקוס מי רגליס הוא בא ואין טומא אלא דס המקור (שם) דמכה יש לה במקוס מי רגליס שאין דרך דס נלאת עס מי רגליס (לעיל נז). **כח דהיתרא עדיף ליה.** טוב לו להסמיענו כח דכרי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו יכל להמיר, אבל כח האוסרין אינה ראויה, שהכל יכולין להמיר ואפילו בדבר המותר (ביצה ב:). **אינו מקבל כתמים.** לא הזכירו חכמים גזרה כתם אלא על דבר המקבל טומאה (לעיל נח.).

תוס' הרא"ש (המשך)

אשה לחודה יושבת מטהר ר' מאיר דילמא להודיעך כחו דר"ש איצטריך ג) דכבר שמענין ליה ממתניתין דאפי' באיש ואשה מטמא כדדייק לקמן ממתניתין. ועוי"ל דמסתמא כח דר"מ ור' יוסי דאתא לאשמועינן דהוי כח דהיתירא וכח דהילכתא: **אשה** יושבת מה לי א"ר שמעון וא"ת דנשוטו דאפי' ביושבת מטמא מדלא תנא ר"ש מטמא בהדי ר"מ ור"ל דאיבעיא ליה אליבא דר' יוחנן דאמר דר"מ מטהר בסיפא אפי' בעומדת. ותימה לר' יוחנן נמי תפשוט אי ר"ש מטהר ביושבת אא"כ ליתני נמי ר"ש ג) בהדי ר"מ וי"ל דעדיפא אייתי ליה מברייתא:

ג) ל"ל וי"ל דלר"ש לא אלטריך דכבר שמעינן וכו'. ג) נראה דל"ל דמ"מ ליתני ברישא בהדי ר"מ.

הרואה. שגדולה היא וידעינן בה דכבר רגלתה: **רואה לראות.** שהגיעו ימי הנעורים: **ופסברא רבי מאיר לחומרא הוא.** דתימא דלתנא קמא אפילו אינה רואה ותשמע מינה דלתרוייהו לא בעינן שראתה כבר והא תניא דרבי מאיר לקולא מכלל דלת"ק לא סגי ברואה לראות עד שתהא רואה ממש: **ופרכינן אלא קשיא הך.** קמייתא דמשמע דר' מאיר לחומרא: **פריץ הכי הוי.** וברייתא דקתני אינה תולה בנכרית לת"ק הכי קאמר אינה תולה בנכרית הרואה לראות אלא אם כן רואה ר' מאיר אומר תולה ותרוייהו מתניתא חדא מילתא אמרי ורב דאמר כתנא קמא דתרוייהו: **בשני שלה.** אם השאילתה לשומרת יום בשני שלה תולה בה ואף על גב דלא הוחזקה רואה היום כיון דמעיינה פתוח תולה בה ואע"ג דמקלקלה לה פורתא דצריכה לשמור יום המחרת כיון דטמאה השתא: **ובסופרת ז'.** נקייס אחר זיבה ואף ע"פ שמקלקלה הרבה שסתרה כל ימי ספירתה וצריכה לספור ז' נקייס הואיל ועכשיו טמאה תולה בה: **והבריסה מקולקלת.** שומרת יום צריכה עוד לשמור שלישי בשביל כתם זה ואם סופרת היא סופרת כל שלפניה: **רבי אומר אינה תולה.** הואיל ומקלקלה לה מאי חזית דמקלקלת להך טפי מהך: **ושוין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה.** דלא מקלקלה מידי: **ובשובבת על דם טוהר ובבתולה שדמיה טהורין.** דלא מקלקלה לה מידי שאין לה כתם כדאמרי' בפ' קמא (דף י:) זו שירפה מצוי ותליגן כתמה בדם בתולים: **לפיכך דרכן שמעון למה לי.** כיון דתנא תולה בה פשיטא דהיא מתוקנת וזו מקולקלת: **שהלכו בשני שבילין.** ולא ידענא הי להאי על והי להאי על: **באנו למחלוקת.** לרבן שמעון (ה) דאמר תולין כתם בשומרת יום הכא נמי תולין שבין בשל טמא בטמא. וכמדומה לי דלא גרס נמי: **טמא וטהור.** או אפילו טהור ותלוי שהלכו כו' תולה טהור את שבין טמא בתלוי: **לדברי הכל.** ואפילו לרבי וכדאמרינן דהתם הוא דבי הדדי נינהו אבל הכא דתלוי טמא מספק וטהור טהור גמור תולין טומאה בתלוי: **כתם בכתם.** השאילה חלוקה לבעלת הכתם ואמ"כ לבשתה היא מהו שתתלה בראשונה להיות היא טהורה: שומרת יום חזאי אתמול מגופה: **לא תליא.** ושתיהן טמאות: **לפי שאין תולין.** דמעלמא אתי לה טומאת כתם קמא ולא בחזקת רואה היא: **בשני שלה.** אינה תולה דמקלקלה לה שמארכת ימי טומאת כתמה יום אחד אבל ביום ראשון שלבשה חלוק זה ביום ראשון (לכתמה הראשון) תולה דלא מקלקלה לה מידי:

כאן

ד) **תולה** בשומרת יום כנגד יום. מספקא ליה להר"י אם טמא קל כגון סופרת מקלת או הכל ולא טבלה תולה בלא ספרה כלל בין בנדה בין בטומאת מת ושבילי דשמעתין לא איירי אלא בטהור וטמא: (לעיל) **יושבת** מה לי אמר ר"ש. מדלא קאמר ר"מ ור' שמעון מטומאים ליכא למפשט דלרבי יוחנן מטהר ר"מ בספק ספקא ומיהו מריש ה"מ למפשט מדלא קאמר ר' מאיר ור"ש אומרים עומדת טומאה יושבת טהורה אלא דעדיפא מייתי מברייתא: **טמא** וטהור שהלכו בשני שבילין. הך טמא לא מיירי בטמא שספר והזה אלא שלא טבל מדקאמר רב אדא התם כי הדדי נינהו הכא מאי נפקא ליה מינה משמע דלאו דומיא דפלוגתא לעיל הוא ובטמא שלא ספר כלל נמי לא איירי דאפילו רבי מודה דתולה כדאמר ושוין כו' ואמאי קאמר רב חסדא באנו למחלוקת אלא מיירי בטמא שספר קלת וס"ל לרב חסדא דלרבי אפי' בספרה קלת ה) אינה תולה ורב אדא דקאמר מאי נפקא ליה מינה לא קרי הפסד כיון דלא סתר הכל והא דנקט סופרת ז' שלא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטיה דאפ"ה תולה: **באנו** למחלוקת דרבי ורשב"ג. וא"ת ורב חסדא אמאי לא נקט מילתיה בזבה גופה ולימא זבה שספרה מקלתה באנו למחלוקת כו' וי"ל דנימא ליה לשמועינן דאפי' בב' שבילין מטמא דאע"ג דהוי שפק טומאה ברה"ר וא"ת אם כן מה ענין כתמים לשבילין דאע"ג דבתרוייהו אתרע חזקת טהרה דידהו קלת מ"מ יש לטהר יותר בשבילין משום ספק טומאה ברה"ר וי"ל דגבי כתם נמי איכא למימר דלא אתרע חזקתה כלל דאיכא למתלי בחברתה כמו בשוק של טבחים ואפ"ה לרבי אינה תולה משום דמ"ש זו מזו כיון שאינם טהורין שספרה כבר ז' ימים הכי נמי מאי חזית דתלינן בטמא שספר מקלת טהרה דידהו גמור ואע"ג דאית ליה חזקה דטהרה מיחזי כי חוכא ואטלולא דמהאי טעמא מטמיינן ב' טהורין שהלכו בשני שבילין ובאו לשאול בבת אחת דטהורין מדינא ומטמיינא להו כי היכי דלא ליהוי כי חוכא ואע"ג דלא דמי דהתם אי מטהרין לתרוייהו הוי חוכא דאי אפשר להיות שאינם טהורין אבל הכא אפשר דטהור הלך בטהור מ"מ הוי חוכא דאמאי תלינן טפי בטמא מבטהור כדאמר לעיל גבי נשים וא"ת מ"ש משני קופות דאמרינן חולין לתוך חולין נפלו וי"ל דהתם אינו מפסיד לחברתה בתלייתו כלום והכא נמי אפילו רבי מודה שתולה בנדה גמורה שלא טבלה כלל: **מהו** לתלות כתם בכתם. אומר הר"י דליכא למימר דבעי לתלות בסופרת שבעה שלא טבלה אבל בראשון פשיטא ליה דתולה דאם כן מאי קאמר לקמן מ"מ קשיא הא איכא לשנויי ו) בין לרבי בין לרשב"ג בראשון שלה איירי ברייתא ועוד דאלינא דרבי נמי ה"ל למבעי בראשון שלה כיון דלא חזיא מגופה אלא אפי' בראשון שלה מבעי ליה ופשיט ליה דאין תולין אפי' לרשב"ג אלא לחזיא מגופה והשתא לכולהו שינויי קשה לר' יהודה בר ליואי והא דקמשני הא והא רבי הא בראשון שלה והא בשני שלה הש"ס הוא דקמהדר לשנויי בכל ענין שיכול לתרץ ולא בשיטתיה דר"י דהא קאמר אליבא דרבי לא תבעי לך ואוקימנא בעיא שלו אפילו בראשון שלה וקאמר כיון דהיכא דמגופה חזיא לא תלינן בשני שלה לרבי בכתם לא תלינן אפילו בראשון שלה:

כאן

א) הרואה ממאי דומיא דנדה מה נדה דקחזיא אף נכרית דקא חזיא ב) אמר רב ששת כי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתא דתניא תולה בנכרית רבי מאיר אומר בנכרית הראויה לראות ואפילו ר"מ לא קאמר אלא בראויה לראות אבל רואה לא איצטריך אמר רבא ותסברא ר"מ לחומרא רבי מאיר לקולא דתניא אינה תולה בנכרית רבי מאיר אומר תולה ואלא קשיא הך תרייץ הכי והיא שרואה ר' מאיר אומר בראויה לראות ואף ע"פ שאינה רואה ת"ר תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה ובסופרת שבעה שלא טבלה לפיכך היא מתוקנת וחברתה מקולקלת דברי רשב"ג רבי אומר ג אינה תולה לפיכך שתיהן מקולקלות ד ושוין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וביושבת על דם טוהר ובבתולה שדמיה טהורין ה לפיכך דרשב"ג למה לי משום דרבי לפיכך דרבי למה לי מהו דתימא ההיא דאשתכח כתם גבה תתקלקל אידך לא תתקלקל קמשמע לן אמר רב חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אחד טהור ואחד טמא ו באנו למחלוקת רבי ורשב"ג מתקיף לה רב אדא עד כאן לא קאמר רבי התם אלא דתרוייהו כי הדדי נינהו הכא מאי נפקא לן מינה ורב חסדא סוף סוף איהי טבילה בעיא איתמר א"ר יוסי בר' חנינא ז טמא וטהור ואפילו טהור ותלוי שהלכו בשני שבילין אחד טמא ואחד טהור תולה טמא בתלוי וטהור בטהור לדברי הכל בעא מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר ליואי מהו לתלות כתם בכתם אליבא דרבי לא תבעי לך השתא ומה התם דקא חזיא מגופה אמרת אינה תולה הכא דמעלמא קא אתי לא כל שכן כי תבעי לך אליבא דרשב"ג התם הוא דקא חזיא מגופה תליא הכא דמעלמא קאתי לא תליא או דלמא לא שנא ח"ל ט אין תולין מה טעם י לפי שאין תולין איתיביה אין תולין כתם בכתם השאילה חלוקה לנכרית או ליושבת על הכתם הרי זו תולה בה הא גופה קשיא רישא אמרת אין תולין סיפא אמרת תולין הא לא קשיא הא רבי והא רשב"ג איכא דאמרי הא והא רבי הא בראשון שלה הא בשני שלה רב אשי אמר הא והא רשב"ג ולא קשיא

כאן

ו א מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' כט ועי' ממ"ש סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קל סעי' מא:
ז ב מיי' שם הל' כט סמג שם טור"ל שם:
ח ג מיי' שם הל' שם ועי' במ"מ וכ"מ סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעי' מב וע"ש:
ט ד מיי' פי"ט מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ד:
י ה מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' כט סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קל סעי' מב [וסעיף מג]:

תוס' הרא"ש (המשך)

שבילין לרבותא דר' דמטמא אע"ג דהוי ספק טומאה ברה"ר מטמיא להו כיון דבאו לישאל בבת אחת ולא תלינן טהור בטהור וטמא בטמא. מיהו קשיא לרב אדא אמאי נקט לעיל דשוין שתולה בראשון ליתני חמישי וששי דהוי רבותא טפי [ובלא"ה] פי' זה נראה דוחק לר"מ דלכאורה משמע דאיירי דומיא דפלוגתייהו דלעיל דאי מיירי בע"א היה לו לפרש ופי' הוא דאיירי טמא במת בשביעי שלו קודם שטבל והוה דומיא דפלוגתייהו דלעיל וא"ה קאמר רב אדא בר אהבה דלא דמי לדלעיל [דהתם] תרוייהו כי הדדי נינהו דסופרת בשביעי שלה חשובה כטהורה כיון שטהרתה תלוי בידה אימתי שתרצה תטבול ותטהר אבל הכא מאי נפקא ליה מינה כיון שאין שהתרו תלויה בידו שצריך אדם טהור להזות עליו חשוב הוא כטמא גמור דמי יימר דמזדקיק. ועוד דקדק מדלא קאמר הכא לאו כי הדדי נינהו אלא קאמר הכא מאי נפקא ליה מינה משמע שבא להוסיף ולומר אפ' אי הוו כי הדדי מאי נפקא ליה מינה לטמא שטהור תולה בו הרי ספק טומאה בר"ה הוא וטהור ולא מקלקלין ליה אלא אם באו שנים לישאל בבת אחת ואהא קאמר דתולה הטהור בטמא ולא נפקא ליה מינה כולי האי שהרי בקל יכול ליזהר שלא יבא לשאל בבת אחת הילכך אי מיתרמי ליה מילתא דבאו לישאל בבת אחת תלינן ביה: **מהו** לתלות כתם בכתם. לכאורה משמע דבעי כגון שספרה ג' או ד' דומיא דלעיל אבל בראשון לכ"ע תולה כיון דלא מפסדא מידי ואי אפשר לומר כן דא"כ לבעי בראשון שלה לרבי שמא אינה תולה משום דלא הוי מגופה. ותו אי פשיטא ליה דבראשון שלה תולה אמאי איתותב רב ליואי מברייתא דלקמן לישני הא בראשון הא בז'. הילכך נראה דאף בראשון מבעיא ליה וה"ק אליבא דר' פשיטא כיון דלא חזיא מגופה דאינה תולה אף בראשון כיון דכי חזיא מגופה קאמר דאינה תולה בז'. ומיבעיא ליה אליבא דרשב"ג דקאמר דכי חזיא מגופה תליא אפי' בשביעי הכי נמי ו) דמעלמא קאתי דילמא אף בראשון לא תליא:

ו) נראה דל"ל הכי נמי הכא בכתם דמעלמא קאתי נמי תלינן או דלמא וכו'.

גהות הב"ח

(א) ד"ה בתנו למחלוקת כו' לרשב"ג דאמר: (ב) ד"ה אלא משום וכו' טהרה דשומרת:

גליון הש"ס

גמ' לפיכך דרשב"ג. כעין זה לעיל ט ע"א ובב"מ כט ע"א: שם באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. עי' פ"ז מ"ה דתרומות בר"ש: שם אין תולין מה טעם לפי שאין תולין. כעין זה שבת כא ע"א גיטין ס ע"א:

תוס' הרא"ש

דתניא תולה בנכרית ר"מ אומר בראויה לראות. לפי מאי דס"ד השתא דר"מ לחומרא ולרבנן [לא] בעו (שלא) שתהא ראויה לראות. כתב רבינו מאיר דהוה מצי למימר ולטעמיך מאי איריא נכרית אפי' ישראלית נמי דכיון דלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה כתמה טהור כדאמרינן לעיל דאפי' סדיניה מלוכלכין בדם אין חוששין לה וכיון דלא מקלקלא ליה תולה: **בנכרית** הרואה. פי' שראתה כבר אבל אין צ"ל שראתה עכשיו א"כ אפי' ישראלית נמי והא דקאמר דומיא דנדה מה נדה דקא חזיא לאו דומיא דנדה ממש אלא כמו נדה שראתה אף נכרית שכבר ראתה: **ממא** וטהור שהלכו בשני שבילין. האי טמא לאו שכבר ספר שבעה דא"כ היכי קאמר הכא רב אדא (בר אהבה) מאי נפקא ליה מינה נפקא ונפקא שהרי סותר כל מה שספר ולא איירי נמי בלא ספר כלל דא"כ היכי קאמר רב חסדא באנו למחלוקת ר' ורשב"ג הא תניא לעיל ושוין שתולה בשומרת יום בראשון שלה משום דלא מפסדא מידי אלא מיירי כשספר ג' או ד' ובהא פליגי דרב אדא ורב חסדא רב אדא סבר כיון שאינו סותר הכל לא קרי ליה הפסד ורב חסדא סבר אפ' סותר במקצת קרי ליה הפסד ותימה ומנא ליה לרב אדא דרב חסדא איירי בספר מקצת ולכך פריך ליה מאי נפקא ליה מינה דילמא דרב חסדא בשספר כל שבעה איירי וי"ל דא"כ מאי חידושא דרב חסדא היינו פלוגתייהו דלעיל. ותימה אמאי קאמר לעיל ספרה שבעה לרב חסדא וי"ל דלרבותא דרשב"ג נקטיה דא"ה תולה בה. ותימה ורב חסדא לימא מילתיה בזבה גופה שספרה מקצתה באנו למחלוקת רשב"ג ור' וי"ל דניחא ליה למימר בשני